

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Економічний факультет
Кафедра обліку і оподаткування

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
на тему:

«АУДИТ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ»

Виконала: студентка групи ОО(ст)з-21
спеціальності 071 “Облік і оподаткування”

Круць Ірина Андріївна

Керівник д.е.н проф. Баланюк І.Ф.
(прізвище та ініціали)

Рецензент д.е.н проф. Левандівський О.Т
(прізвище та ініціали)

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Економічний факультет
Кафедра обліку і оподаткування
Перший (бакалаврський) рівень вищої
освіти Спеціальність 071 "Облік і оподаткування"

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри _____

(підпис)

Баланюк І.Ф.

(прізвище та ініціали)

“29” листопада 2023р.

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТА

Круць Ірини Андріївни

1. Тема роботи: “Аудит основних засобів на підприємстві”

керівник роботи : завідувач кафедрою обліку і оподаткування, д.е.н.,
професор **Баланюк Іван Федорович**

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

2. Перелік питань, які потрібно розробити:

1. Сутність та значення аудиту основних засобів.
2. Нормативно-правове регулювання аудиту основних засобів.
3. Роль та місце основних засобів в системі управління підприємством
4. Проблеми організації та проведення аудиту основних засобів на підприємстві.
5. Оптимізація організації та проведення аудиту основних засобів на підприємстві.

Дата видачі 04.12.2023 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№	Назва етапів роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1.	Теоретичні основи аудиту основних засобів	17.02.2024 р.	
2.	Організаційно методичні аспекти аудиту основних засобів	18.03.2024 р.	
3.	Проблемні аспекти та шляхи удосконалення аудиту основних засобів	19.04.2024 р.	

Студент _____ **Круць Ірина Андріївна**

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Керівник роботи _____ **Баланюк Іван Федорович**

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Економічний факультет
Кафедра обліку і оподаткування

ВІДГУК
на кваліфікаційну роботу

студентки групи ОО(ст)з-21 Круць Ірини Андріївни
на тему : “Аудит основних засобів на підприємстві”

Кваліфікаційна робота на тему “Аудит основних засобів на підприємстві”.
Робота охоплює важливі аспекти аудиту основних засобів.

Сутність та значення аудиту основних засобів на підприємстві розкриті
достатньо повно. Особливу увагу приділено нормативно-правовому
регулюванню цієї діяльності.

Роль та місце основних засобів в системі управління підприємством
розглянуті з точки зору їх впливу на фінансові результати та стратегічне
планування. Правильно підкреслено, що правильний аудит дозволяє ефективно
використовувати ресурси підприємства та знижувати фінансові ризики.

Проблеми організації та проведення аудиту основних засобів на підприємстві
проаналізовані в контексті сучасних викликів та недоліків існуючих підходів.

Оптимізація організації та проведення аудиту основних засобів на
підприємстві запропонована як шлях до покращення ефективності і
результативності аудиторської діяльності.

Кваліфікаційна робота Круць Ірини Андріївни на тему «Аудит основних
асобів на підприємстві» є завершеним, самостійно проведеним науковим
дослідженням, за змістом та оформленням відповідає вимогам
МОН України, а її автор заслуговує на присудження першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти із спеціальністю 071 "Облік і оподаткування".
Рекомендується до захисту з оцінкою «відмінно».

Науковий керівник:

д.е.н., професор,

завідувач кафедру обліку і оподаткування

Прикарпатського національного

університету імені Василя Стефаника _____

Баланюк І.Ф.

“23” травня 2024 р.

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Економічний факультет
Кафедра обліку і оподаткування

РЕЦЕНЗІЯ
на кваліфікаційну роботу

студентки економічного факультету Прикарпатського національного
університету імені Василя Стефаника
Круць Ірини Андріївни
на тему : “**Аудит основних засобів на підприємстві**”

Кваліфікаційна робота, яку подано на рецензію, виконана у відповідності до завдання, в повному обсязі у встановлений термін. Робота складається з таких основних розділів: вступ, теоретичні основи аудиту основних засобів, організаційні методичні аспекти аудиту, проблемні аспекти та шляхи удосконалення аудиту, висновки, перелік посилань, додатки.

Актуальність теми. Аудит основних засобів є необхідним для забезпечення достовірності фінансової звітності підприємства. Основні засоби часто є значною частиною активів підприємства, і їх належна оцінка важлива для правильного відображення фінансового стану та результатів його діяльності.

Якість проведеного аналізу демонструє глибоке розуміння сутності аудиту основних засобів. Розглядаються не лише технічні аспекти аудиту, а й його важливість для фінансової звітності та стратегічного управління підприємством. Аналізує роль і місце основних засобів у системі управління, їх вплив на фінансові результати і потенційні ризики.

Враховані не лише внутрішні аспекти проведення аудиту (наприклад, методики і процедури), але й звернули увагу на зовнішнє регулювання (нормативно-правове середовище) і внутрішні організаційні проблеми, які впливають на якість аудиторських процесів.

Практична цінність висновків і рекомендації полягає у розроблених рекомендаціях щодо удосконалення та перспектив розвитку аудиту основних засобів. Дані рекомендації допоможуть удосконалити аудит основних засобів.

Загальний висновок і оцінка кваліфікаційної роботи. Кваліфікаційна робота Круць Ірини Андріївни на тему: “Аудит основних засобів на підприємстві” відповідає вимогам, що ставляться до кваліфікаційних робіт, проведені дослідження носять закінчений характер і можуть бути представлені до захисту з відмінною оцінкою, а її автор заслуговує на присудження першого (бакалаврського) рівня вищої освіти із спеціальності 071 «Облік і оподаткування».

Рецензент:

д.е.н., професор,

завідувач кафедрою фінансів

Прикарпатського національного

університету імені Василя Стефаника _____ Левандівський О.Т

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ АУДИТУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ.....	6
1.1. Сутність та значення аудиту основних засобів.....	6
1.2. Нормативно-правове регулювання аудиту основних засобів.....	12
1.3. Роль та місце основних засобів в системі управління підприємством.....	19
РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЙНО МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ АУДИТУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ.....	24
2.1. Організація аудиту основних засобів.....	24
2.2. Методика проведення аудиту основних засобів.....	28
2.3. Оцінка ефективності проведення аудиту основних засобів.....	33
РОЗДІЛ 3. ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ТА ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ АУДИТУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ.....	42
3.1 Проблеми організації та проведення аудиту основних засобів на підприємстві.....	42
3.1. Оптимізація організації та проведення аудиту основних засобів на підприємстві.....	44
ВИСНОВКИ.....	48
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	50
ДОДАТКИ	

ВСТУП

Актуальність дослідження. Аудит основних засобів на підприємстві вважається надзвичайно важливим аспектом управління, оскільки основні засоби становлять значну частину активів будь-якого підприємства. Ефективне управління цими засобами безпосередньо впливає на фінансову стабільність та продуктивність компанії. В умовах сучасного ринку, де конкуренція постійно зростає, оптимізація використання основних засобів стала ключовим фактором успіху. Аудит основних засобів дозволяє виявити слабкі місця у використанні ресурсів, забезпечити їх ефективне використання, зменшити витрати на утримання та експлуатацію, а також запобігти можливим фінансовим втратам через недбале ставлення або помилки у веденні обліку.

Дослідження та проведення аудиту основних засобів набувають особливої актуальності в умовах економічної нестабільності та зростаючих вимог до прозорості фінансової звітності. Правильна оцінка стану основних засобів допомагає підприємствам не лише виконувати регуляторні вимоги, але й приймати обґрунтовані управлінські рішення щодо інвестування, модернізації та технічного обслуговування активів. Крім того, аудит основних засобів сприяє підвищенню довіри з боку інвесторів, кредиторів та інших зацікавлених сторін, що вважається надзвичайно важливим для забезпечення фінансової стабільності та довгострокового розвитку підприємства.

Мета дослідження - проведення комплексного аудиту основних засобів на підприємстві для оцінки їх ефективного використання, виявлення можливих недоліків у обліку та управлінні, а також розробка рекомендацій щодо оптимізації процесів, пов'язаних з управлінням основними засобами для підвищення фінансової стабільності та продуктивності підприємства.

Для досягнення мети, сформовано наступні **завдання**:

- описати сутність та значення аудиту основних засобів;
- розглянути нормативно-правове регулювання аудиту основних засобів;

- описати роль та місце основних засобів в системі управління підприємством;
- дослідити організацію аудиту основних засобів;
- вивчити методiku проведення аудиту основних засобів;
- здійснити оцінку ефективності проведення аудиту основних засобів;
- описати проблеми організації та проведення аудиту основних засобів на підприємстві;
- згрупувати шляхи оптимізації організації та проведення аудиту основних засобів на підприємстві.

Об’єкт дослідження - основні засоби на ТОВ «Нова пошта».

Предмет дослідження - процеси обліку, управління та ефективного використання основних засобів на підприємстві, а також методи і процедури аудиту, які застосовуються для оцінки їхнього стану, вартості та амортизації, виявлення проблемних аспектів та розробки рекомендацій щодо їх усунення.

Методи дослідження. Було використано методи аналізу та синтезу для детального вивчення сутності та значення аудиту основних засобів, а також їх ролі у системі управління підприємством. Методи порівняльного аналізу та аналогії були залучені для розгляду нормативно-правового регулювання аудиту основних засобів, що дозволило виявити відмінності та схожості у підходах до регулювання у різних юрисдикціях.

Емпіричні методи, зокрема, спостереження та збір первинних даних, використовувалися для дослідження організації аудиту основних засобів на ТОВ «Нова пошта». Методика проведення аудиту вивчалася за допомогою документального аналізу, що охоплював перевірку фінансових звітів, інвентарних карток, амортизаційних нарахувань та інших документів, що стосуються основних засобів. Для оцінки ефективності проведення аудиту та виявлення проблем організації використовувалися методи експертних оцінок та анкетування працівників підприємства. На основі зазначених даних застосовувалися методи системного аналізу для згрупування шляхів оптимізації

організації та проведення аудиту основних засобів, що дозволило розробити рекомендації для підвищення ефективності управління основними засобами.

Інформаційна база дослідження представлена із наукових видань, підручників, статей з наукових електронних видань, фінансової звітності ТОВ «Нова пошта» за період 2021 – 2023 рр. та інші інтернет – джерела.

Наукова новизна дослідження полягає у комплексному підході до вивчення та оцінки ефективності існуючих методик та процедур аудиту в умовах сучасного економічного середовища. Вперше здійснено систематизацію проблем організації та проведення аудиту основних засобів, що дозволило визначити основні перешкоди на шляху до оптимізації цього процесу. Дослідження також внесло вклад у розробку рекомендацій щодо вдосконалення методики аудиту основних засобів, врахувавши специфіку діяльності ТОВ «Нова пошта» та вимоги міжнародних стандартів. Запропоновані шляхи оптимізації сприяють підвищенню надійності та об'єктивності аудиторських висновків, що має важливе значення для ефективного управління основними засобами на ТОВ «Нова пошта» та інших підприємствах даної галузі.

Структура кваліфікаційної роботи сформована зі вступу, трьох розділів, висновків, додатків та списку використаних джерел. Основний зміст роботи подано на сторінках без додатків, включаючи в ньому 10 таблиць та 6 рисунків. Список використаних джерел наведений на відповідних сторінках. Робота містить додатки, які також розташовані на сторінках.

РОЗДІЛ 1

Теоретичні основи аудиту основних засобів

1.1. Сутність та значення аудиту основних засобів

Аудитори в багатьох країнах світу виконують однакові завдання: вони перевіряють фінансову звітність акціонерних товариств і складають висновки про її достовірність. Крім того, аудитори надають консультації клієнтам з питань обліку, фінансів, права та інших сфер.

Професія аудитора користується великою популярністю та престижем, хоча й залишається відносно молодою. Термін «аудит» не є новим і походить від латинського слова «audio», що означає «слухати»[1]. Термін з'явився більше двох тисяч років тому і вказує на особливу довіру у відносинах між аудитором та його клієнтом. Аудитор має бути уважним, добропорядним і зацікавленим у справах клієнта. Першочергове завдання аудитора полягало в перевірці правильності ведення бухгалтерського обліку.

Наразі інформація про фінансовий стан будь-якого підприємства вважається цікавою для багатьох користувачів, в тому числі акціонерів, власників, інвесторів, постачальників і державні контролюючі органи. Під час перевірки аудитор прагне сформулювати власну думку щодо повноти, точності, належності активів і пасивів підприємства, а також правильності приміток до бухгалтерської звітності та їх класифікації.

Сьогодні аудит виступає самостійною сферою комерційної діяльності та охоплює комплекс професійних послуг з підготовки та надання рекомендацій у сфері обліку, економіки, фінансів та права. Основною передумовою здійснення аудиту є взаємна зацікавленість власників (акціонерів), держави в особі її контролюючих органів та самого аудитора в забезпеченні реальності й достовірності фінансової звітності.

Згідно із Законом України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність», аудит – це перевірка публічної бухгалтерської звітності, обліку,

первинних документів та іншої інформації щодо фінансово-господарської діяльності суб'єктів господарювання з метою визначення достовірності їх звітності, обліку, повноти і відповідності чинному законодавству та встановленим нормативам [2].

Аудитор виступає помічником і захисником свого клієнта і зобов'язаний захищати його інтереси. Однак це не означає, що аудитор повинен захищати клієнта у всіх випадках, адже іноді клієнт може порушувати норми і здійснювати протиправні дії. У таких випадках аудитор повинен своєчасно попередити клієнта про незаконність його дій і можливість негативних наслідків. Головне завдання аудитора – зробити все можливе, щоб не допустити відхилень підприємства-клієнта від законодавства. Аудит поділяється на зовнішній і внутрішній залежно від форми та мети проведення. Вони відрізняються за такими аспектами [3]:

- масштабом перевірки (внутрішній охоплює функції, взаємозалежні з управлінською системою; зовнішній визначається типом аудиту);
- об'єктом аудиту (внутрішній обирається керівництвом; зовнішній встановлюється статутом);
- кваліфікацією (внутрішній визначається управлінськими структурами; зовнішній – законодавчими вимогами);
- методами, що застосовуються (відрізняються обсягом перевірок);
- метою (внутрішній залежить від потреб керівництва; зовнішній – визначається законодавством);

Види аудиту за змістом і функціями можна класифікувати наступним чином. Запобіжний аудит спрямований на уникнення різноманітних конфліктних ситуацій у фінансово-господарській діяльності підприємства ще на етапі підготовки технології виробництва та проведення маркетингових операцій. Такий аудит має на меті виявлення та усунення потенційних проблем до їх виникнення.

Типи зовнішнього аудиту за об'єктами дослідження відображені в таблиці 1.1.

Типи зовнішнього аудиту за об'єктами дослідження

Види зовнішнього аудиту	Опис
Бухгалтерський аудит	Перевірка стану, організації та ведення обліку, правильності організації бухгалтерського обліку.
Управлінський, операційний аудит	Оцінка діяльності підприємства або його підрозділів для надання рекомендацій щодо підвищення ефективності діяльності суб'єкта господарювання.
Аудит фінансової звітності	Оцінка повноти та достовірності складання фінансової звітності суб'єкта господарювання.
Екологічний аудит	Перевірка впливу діяльності підприємства на навколишнє середовище та дотримання екологічних норм.

*Джерело [5, с.22]

Перманентний аудит, на відміну від запобіжного, проводиться постійно в процесі фінансово-господарської діяльності підприємства. Основною метою такого аудиту вважається надання менеджерам інформації про відхилення у виробничих процесах від заданих параметрів, що дозволяє своєчасно реагувати на можливі проблеми та вносити необхідні корективи.

Ретроспективний аудит здійснюється після виконання господарських операцій, зазвичай за минулий рік. Даний вид аудиту переважно виконують зовнішні аудиторські організації, які оцінюють діяльність підприємства за попередній період, аналізуючи її відповідність встановленим стандартам і нормативам.

Стратегічний аудит фокусується на вивченні питань, пов'язаних зі стратегією розвитку підприємства на перспективу. Він охоплює довгострокове планування, аналіз маркетингової діяльності та визначення стратегічних напрямів розвитку компанії.

Крім вище зазначених основних видів аудиту, існують і інші форми, які виконують специфічні завдання. Спеціальний аудит полягає у перевірці виконання визначених процедур та правильності відображення господарських операцій в обліку. Обов'язковий аудит проводиться згідно із законом для підтвердження достовірності та повноти бухгалтерської звітності підприємства, забезпечуючи незалежну перевірку за дорученням держави.

Ініціативний аудит проводиться за рішенням самого господарюючого суб'єкта з метою отримання додаткової впевненості у правильності ведення обліку та звітності. Початковий аудит здійснюється аудиторською фірмою вперше для конкретного клієнта, встановлюючи початкову оцінку фінансового стану та облікової системи підприємства. Погоджений аудит повторюється періодично, що дозволяє відстежувати зміни та вдосконалення у фінансовій діяльності компанії.

Підтверджуючий аудит передбачає перевірку та підтвердження окремих бухгалтерських документів або звітів, забезпечуючи точність та достовірність інформації. Нарешті, системно-орієнтований аудит базується на аналізі системи внутрішнього контролю підприємства, що дозволяє оцінити ефективність внутрішніх процесів та виявити можливі ризики.

Аудит основних засобів – це ключовий елемент фінансового контролю, який забезпечує точність і достовірність інформації про наявність, стан та рух матеріальних активів підприємства. Основні засоби займають важливе місце в структурі активів будь-якого підприємства, тому їхній правильний облік і оцінка мають критичне значення для формування об'єктивної фінансової звітності.

Аудит основних засобів, уособлює незалежну перевірку бухгалтерських даних підприємства, яку здійснюють уповноважені особи з метою підтвердження їхньої точності та достовірності. Як зазначає Бондаренко Н.М., всі господарські процеси, що пов'язані з наявністю основних засобів, а також відносини, що виникають у зв'язку з цим на підприємстві, є предметом аудиту основних засобів [6].

Важливою складовою загального аудиту виступає перевірка основних засобів, оскільки вони відіграють важливу роль у діяльності підприємства. Тому значну частину часу на аудиті присвячується пошуку та аналізу інформації про основні засоби. Метою аудиту вважається підтвердження повноти відображення початкових даних в облікових регістрах, достовірності наявності та руху основних засобів, а також законності та правильності ведення їхнього обліку. Для досягнення цієї мети аудиторська перевірка охоплює різноманітні аспекти,

що стосуються обліку та управління основними засобами, які ми виокремили в табл. 1.2 більш детально:

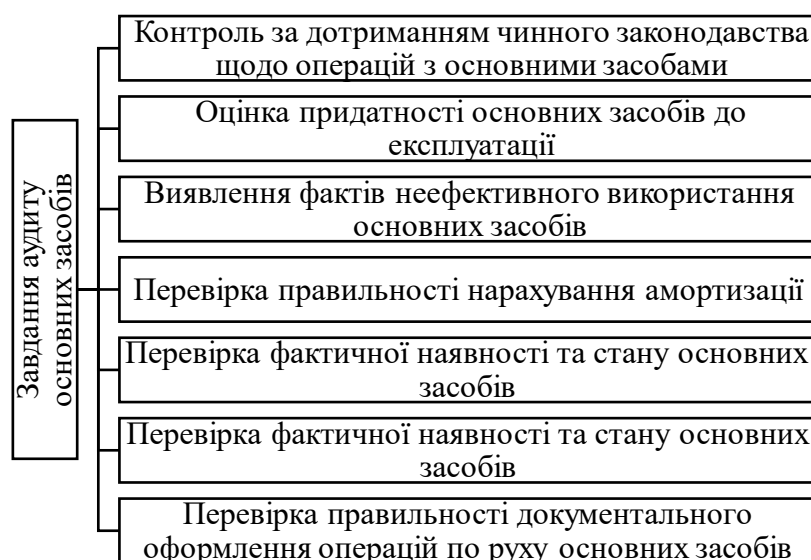
Таблиця 1.2

Параметри аудиту основних засобів підприємства

Параметри аудиту	Опис
Об'єкт аудиту	Основні засоби підприємства, в тому числі їхню наявність, рух та облік.
Мета аудиту	Підтвердження точності та достовірності бухгалтерських даних, законності ведення обліку основних засобів.
Предмет аудиту	Господарські процеси, пов'язані з основними засобами, та відносини, що виникають на підприємстві.
Перевірка облікових регістрів	Підтвердження повноти відображення початкових даних у бухгалтерських документах.
Законність ведення обліку	Перевірка дотримання підприємством вимог чинного законодавства щодо обліку основних засобів.
Оперативний облік	Охоплення всієї інформації, пов'язаної з основними засобами, що включає дані оперативного обліку та аналізу.
Час аудиторської перевірки	Переважає спрямований на пошук та аналіз інформації про основні засоби.
Джерела інформації	Інформація з бухгалтерського обліку та інші джерела, що стосуються основних засобів.

*Джерело [7, с.104]

Аудит основних засобів вітчизняних підприємств, включає в себе ряд важливих завдань, які спрямовані на забезпечення точності, повноти та законності обліку цих активів. (рис. 1.1)

Рис. 1.1. Завдання аудиту основних засобів підприємства

*Джерело [8]

Проаналізувавши рисунок 1.1 зауважено, що аудит основних засобів підприємства включає низку завдань, спрямованих на забезпечення законності, ефективності та точності обліку та використання цих активів. Такий підхід дозволяє виявити та виправити потенційні порушення, покращивши управління основними засобами та підвищивши достовірність фінансової звітності підприємства.

Для забезпечення ефективного аудиту основних засобів підприємства, важливо використовувати різноманітні інформаційні джерела (рис. 1.2), які дозволяють аудитору отримати повну та об'єктивну картину стану і руху основних засобів, що виступає необхідним моментом для здійснення всебічної перевірки.

Рис.1.2. Джерела інформації про основні засоби

У процесі аудиту основних засобів підприємства використовуються різні джерела інформації, які допомагають аудитору оцінити їх наявність, стан та облік. Залучення всіх вище зазначених джерел забезпечує всебічну перевірку та достовірну оцінку обліку основних засобів на підприємстві.

Тож, аудит основних засобів має важливе значення для забезпечення точності та достовірності фінансової звітності підприємства. Він полягає у перевірці наявності, стану та обліку основних засобів та передбачає дотримання чинного законодавства та правильність нарахування амортизації. Завдяки аудиту підприємства можуть виявити неефективне використання активів, забезпечити своєчасне виявлення та усунення помилок у бухгалтерському обліку, а також підтвердити реальність своєї фінансової звітності для зацікавлених сторін, таких як інвестори, кредитори та регуляторні органи - це сприяє підвищенню прозорості та надійності фінансової інформації, що, в свою чергу, підтримує довіру до підприємства та його діяльності.

1.2. Нормативно-правове регулювання аудиту основних засобів

Нормативно-законодавчі документи, що регулюють організацію та ведення бухгалтерського обліку, а також складання фінансової звітності та облік основних засобів, охоплюють Податковий кодекс України, закони України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» та «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність», а також інші нормативні акти. Зазначені правові документи визначають основні принципи бухгалтерського обліку та фінансової звітності, мету обліку, методологію організації бухгалтерського обліку на підприємстві, загальні вимоги до фінансової звітності, а також здійснюють контроль за дотриманням законодавства про бухгалтерський облік та фінансову звітність.

Законодавством України визначено обов'язкові аспекти обліку основних засобів та встановлює мінімальні вимоги щодо їх обліку. У той же час підприємствам надається можливість самостійно обирати методи та форми обліку, що відповідають специфіці їх господарської діяльності та сприяють досягненню поставлених цілей.

Використавши даний підхід, підприємства можуть розробляти власну систему обліку основних засобів, що враховує їх унікальні особливості та вимоги. Проте, вони зобов'язані дотримуватися вимог законодавства та стандартів фінансової звітності, забезпечуючи при цьому достовірність та повноту інформації в фінансовій звітності.

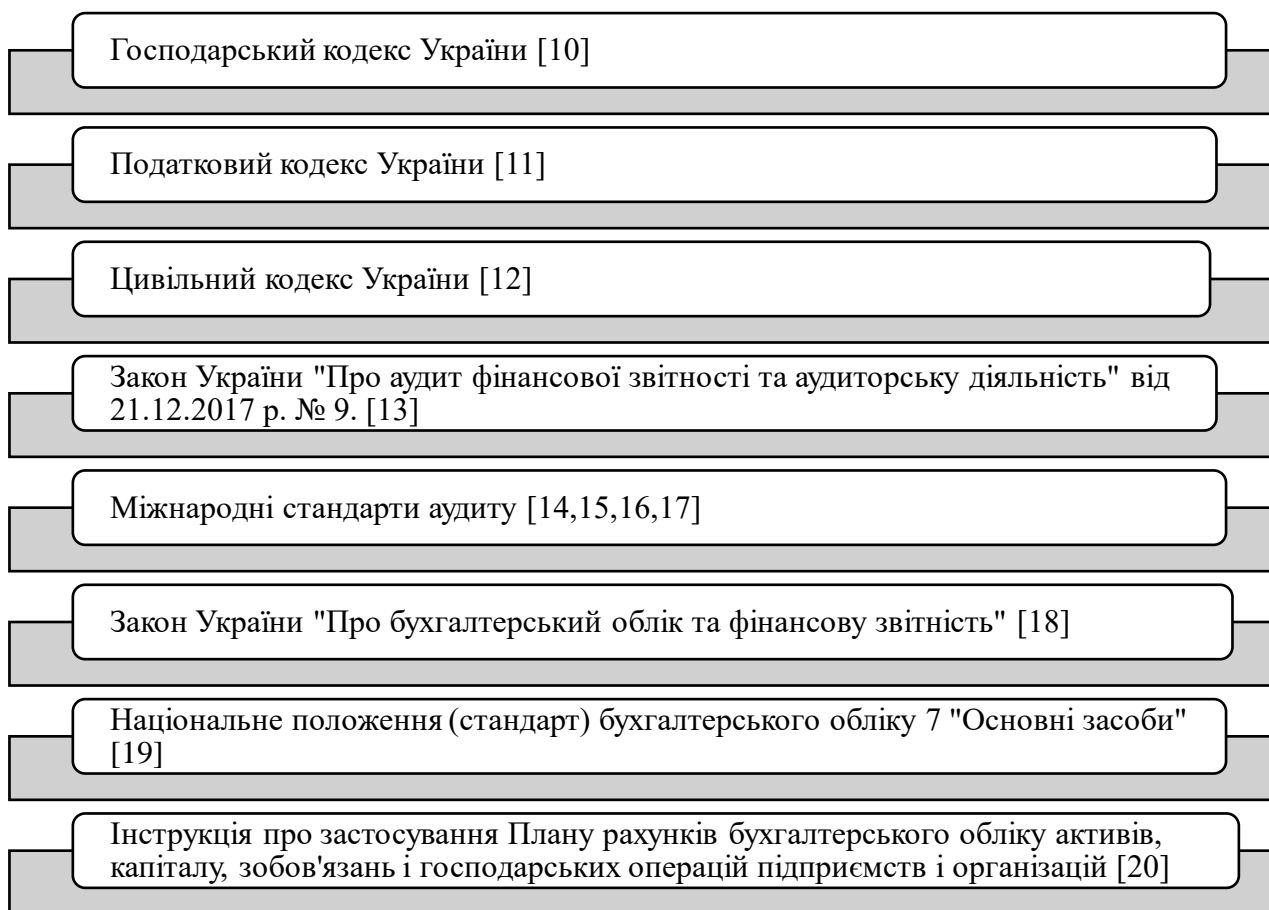
Організація аудиторської діяльності в Україні ґрунтується на законодавстві та стандартах аудиту, які передбачають використання передового світового досвіду. Аудитори та аудиторські фірми використовують стандарти аудиту для забезпечення достовірності та повноти інформації в фінансовій звітності [9].

Міжнародні стандарти аудиту є визнаними міжнародними документами, що встановлюють єдині базові вимоги до діяльності аудитора. Дотримання цих стандартів забезпечує відповідний рівень якості аудиту та супутніх послуг, а також служить критерієм для оцінювання якості аудиторських послуг.

Господарський кодекс України вважається ключовим нормативно-правовим актом, який визначає правові засади господарської діяльності в країні. Закон відіграє значну роль у регулюванні аспектів обліку основних засобів підприємств. Він установлює права та обов'язки суб'єктів господарювання, надає основні принципи функціонування господарського сектору, і визначає правовий статус різних форм власності.

Норми Господарського кодексу регламентують такі аспекти як укладення господарських угод, захист прав та інтересів учасників господарювання, а також здійснення господарської діяльності з урахуванням різноманітності підприємств різних форм власності - це створює прозору та стабільну правову базу для організації обліку основних засобів та забезпечення дотримання вимог законодавства в цій сфері.

Нормативно-правове регулювання аудиту основних засобів подано на рисунку 1.3

Рис. 1.3. Нормативно-правове регулювання аудиту основних засобів

Крім того, Господарський кодекс України визначає порядок ведення бухгалтерського обліку, включаючи облік основних засобів. Він встановлює стандарти та вимоги до складання фінансової звітності, що забезпечує її достовірність та повноту, а також регулює питання оподаткування та амортизації основних засобів.

Податковий кодекс України також відіграє важливу роль у контексті аудиту основних засобів, оскільки визначає норми амортизації цих засобів. Аудиторська діяльність зосереджена на перевірці відповідності використовуваних методів амортизації нормам, встановленим Податковим кодексом. Амортизація основних засобів в більшості випадків, вважається значною складовою фінансової звітності підприємства, тому її правильність та відповідність законодавству важлива для аудиторського процесу.

Окрім цього, аудитор повинен перевірити відповідність проведених операцій з амортизацією вимогам Податкового кодексу та інших відповідних

нормативно-правових актів. Відхилення від зазначених норм має суттєвий вплив на фінансові показники підприємства та може викликати сумніви стосовно достовірності фінансової звітності. Тому аудиторський процес має на меті перевірити відповідність використовуваних методів амортизації вимогам законодавства для забезпечення правильності та достовірності фінансової звітності.

Цивільний кодекс України становить важливий документ у контексті аудиту основних засобів, оскільки регулює правові аспекти укладення договорів купівлі-продажу цих активів. У рамках аудиторської діяльності, аудитор повинен перевірити відповідність укладених договорів купівлі-продажу вимогам Цивільного кодексу, щоб впевнитися в їхній законній та правомірній природі. Адже порушення зазначених правових аспектів може мати негативні наслідки для фінансового стану підприємства та стає першопричиною появи сумнівів щодо достовірності фінансової звітності.

Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» вважається ключовим правовим актом у сфері аудиту основних засобів, оскільки визначає вітчизняні правові засади проведення аудиторської діяльності. Закон спрямований на створення системи незалежного фінансового контролю, яка забезпечує захист інтересів власника підприємства.

У контексті аудиту основних засобів, законом визначено основні принципи та методологію здійснення аудиторської діяльності. Аудитор, дотримуючись цього закону, має забезпечувати незалежний та об'єктивний огляд фінансової звітності підприємства, що охоплює його основні засоби, та надавати власникам або управлінцям достовірну інформацію.

Законом також встановлено вимоги до аудиторів та аудиторських фірм, які здійснюють аудиторську діяльність. Згідно нормативного акту, дані уповноважені особи, повинні мати високий рівень професійної компетентності та діяти відповідно до етичних стандартів - це сприяє забезпеченню якості та надійності аудиторських послуг, включаючи аудит основних засобів, та забезпечує належний рівень довіри до фінансової звітності підприємства.

Міжнародні стандарти аудиту (МСА), зокрема МСА 540 «Оцінка ризику викривлення у фінансовій звітності та аудиторська відповідь на цей ризик», МСА 570 «Продовження участі аудитора в звітності», МСА 600 «Особливі питання», та МСА 620 «Використання роботи інших аудиторів», забезпечують важливі орієнтири для аудиторів у проведенні аудиту основних засобів.

Міжнародний стандарт аудиту МСА 540 встановлює принципи та процедури для аудиторів у визначенні й оцінці ризику викривлення у фінансовій звітності, а також у розробці відповідної аудиторської стратегії для зниження цього ризику. При аудиті основних засобів аудитор зосереджує увагу на факторах, що можуть призвести до значних викривлень у їх обліку та оцінці, таких як неправильна амортизація, оцінка ринкової вартості, чи недостатній контроль за змінами у стані активів.

Аудит основних засобів, згідно МСА 540, передбачає проведення аналізу ризиків, пов'язаних з їхнім обліком та оцінкою, і визначення відповідного аудиторського підходу для забезпечення адекватного реагування на такі ризики. В процесі аудиту основних засобів аудитор також перевіряє правильність використання методів амортизації, відповідність оцінок їх вартості до вимог облікових політик, а також наявність необхідної документації щодо усіх транзакцій та операцій з цими активами.

Міжнародним стандартом аудиту МСА 540 встановлено принципи та процедури для аудиторів у визначенні й оцінці ризику викривлення у фінансовій звітності, а також у розробці відповідної аудиторської стратегії для зниження цього ризику. При аудиті основних засобів аудитор зосереджує увагу на факторах, що призводять до значних викривлень у їх обліку та оцінці, таких як неправильна амортизація, оцінка ринкової вартості, чи недостатній контроль за змінами у стані активів.

Аудит основних засобів, згідно МСА 540, передбачає проведення аналізу ризиків, пов'язаних з їхнім обліком та оцінкою, і визначення відповідного аудиторського підходу для забезпечення адекватного реагування на такі ризики. В процесі аудиту основних засобів аудитор також перевіряє правильність

використання методів амортизації, відповідність оцінок їх вартості до вимог облікових політик, а також наявність необхідної документації щодо усіх транзакцій та операцій з цими активами.

Міжнародний стандарт аудиту МСА 570 надає аудиторам вказівки щодо продовження їх участі в аудиті основних засобів у випадках, коли інформація про них є суттєвою для фінансової звітності. При аудиті основних засобів аудитор повинен оцінити, чи впливають вони на фінансові показники підприємства у значній мірі, і у випадку позитивної відповіді продовжити перевірку їх інформації.

Згідно з МСА 570, аудитор має здійснити оцінку суттєвості основних засобів, а також ризику істотності їхнього впливу на фінансові звіти. У випадку, коли аудитор вважає, що інформація про основні засоби є суттєвою для фінансової звітності, він продовжить свою участь у їхньому аудиті для забезпечення адекватності та достовірності фінансових звітів.

Міжнародний стандарт аудиту МСА 600 стосується особливих питань, що виникають під час аудиту основних засобів, таких як складні оцінки їх вартості або умови їх використання. Стандартом визначено методи та процедури, які аудитор повинен використовувати для адекватної оцінки таких питань, забезпечивши при цьому, високий рівень об'єктивності та достовірності.

Міжнародний стандарт аудиту МСА 620 надає вказівки стосовно використання роботи інших аудиторів у проведенні аудиту основних засобів та координації їх зусиль для забезпечення високої якості аудиту. Стандартом також встановлено вимоги до обміну інформацією між аудиторами та спрощує процес співпраці між ними та сприяє ефективному та комплексному аудиті основних засобів.

Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» також вважається важливим документом, який надає методичні основи для формування інформації про рух основних засобів та їх облік і оцінку. Стандартом визначено вичерпний перелік правил та процедур, яких потрібно

неухильно дотримуватися при веденні обліку основних засобів, зокрема, щодо їх класифікації, оцінки та звітності.

Він також визначає методи оцінки вартості основних засобів та вимоги до документації, яка повинна бути збережена для аудиту. Положення допомагає аудиторам у здійсненні перевірки достовірності та повноти обліку основних засобів, а також в оцінці їх фінансової стійкості та значущості для діяльності підприємства. Застосування цього положення також сприяє підвищенню якості фінансової звітності та забезпечує надійність інформації, яка надається користувачам звітності для прийняття рішень.

Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій встановлює призначення та порядок ведення рахунків бухгалтерського обліку основних засобів. Нормативний документ надає детальні вказівки щодо методів обліку, класифікації та звітності про основні засоби.

Він регулює процеси відображення операцій з основними засобами в обліку та встановлює вимоги до документації, яка повинна бути підготовлена та збережена для аудиту. Інструкція також визначає відповідальність за ведення обліку та виконання вимог щодо звітності про основні засоби. Застосування цієї інструкції допомагає забезпечити систематичний та структурований підхід до обліку основних засобів, що в свою чергу сприяє надійності та достовірності фінансової звітності підприємства, яка необхідна в ході аудиторської перевірки даних активів.

Тож, нормативно-правове регулювання аудиту основних засобів встановлює важливі правила та стандарти, які забезпечують ефективний та надійний аудит цього активу. Вище зазначені норми охоплюють весь спектр аудиторської діяльності, таких як: процес планування, виконання та звітування. Вони регулюють методики, процедури та вимоги, які повинні дотримуватися аудиторами під час аудиту основних засобів, зокрема, щодо оцінки ризиків, проведення аудиторських перевірок та формування аудиторських висновків, а таке регулювання сприяє забезпеченню якості та надійності фінансової звітності

підприємства шляхом забезпечення об'єктивності та незалежності аудиторської діяльності.

1.3. Роль та місце основних засобів в системі управління підприємством

Перш ніж визначити роль та місце основних засобів в системі управління підприємством слід зауважити, що в сучасній науці існує потреба у більш глибокому розумінні поняття «основні засоби» як економічної категорії. Дискусії про його тлумачення тривають з моменту введення цього терміну у науковий обіг, і тому мотивування визначень та пошук перспективних напрямків досліджень досить важлива проблема.

Багато вітчизняних вчених роблять акцент на сутності та змісті поняття «основні засоби», вони вважають, що основні засоби вважаються необхідною складовою майна кожного суб'єкта господарювання незалежно від сфери діяльності та галузевої приналежності: (табл. 1.3)

Таблиця 1.3

Наукове трактування поняття «основні засоби»

Автор	Визначення
Грідіна М.А., Плигач К.Д. [21]	Сукупність матеріальних цінностей, що мають натуральну форму та тривалий час діють, як у сфері матеріального виробництва, так і у сфері нематеріального та втрачають свою вартість у міру зношення.
Яковишина Н.А., Яковенко К.А. [22]	Матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання їх у процесі виробництва або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання яких більше одного року (або операційного циклу, якщо він перевищує один рік).
Степаненко О.І. [23]	Матеріальні активи підприємства будь-якої форми власності, що неодноразово використовуються у виробничих циклах та зберігають свою натуральну форму, перенісши свою вартість на вироблену продукцію частинами, строк використання яких перевищує один рік (операційний цикл).

Грисюк О. [24]	Матеріальні активи, які зберігають свою натуральну форму протягом всього корисного терміну експлуатації, що становить понад один рік (або операційний цикл, якщо він довший за рік), використовуються як під час здійснення господарської діяльності, так і під час виконання підприємством адміністративних чи соціально-культурних функцій та по частинах переносять свою вартість на результат власної діяльності, виготовлений продукт, надану послугу або товар.
Маркова Ю.В. [25]	Частина постійного виробничого капіталу, яка виступає у формі засобів праці та поступово, протягом багатьох виробничих циклів, переносить свою вартість на виготовлений продукт.
Яковенко К.А. [22]	Вартісно виражені ресурси, які утримуються суб'єктом господарювання з метою використання в процесі виробництва, постачання товарів і послуг, надання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних чи соціально-культурних функцій, очікуваний строк експлуатації яких становить не менше одного року чи визначається межами операційного циклу понад один рік, вартість яких зменшується в процесі використання.
Степаненко О.І. [23]	Основою виробництва з притаманними їм фізичними властивостями. З точки зору активів підприємства, основні засоби повинні приносити у результаті свого використання економічну вигоду. Основні засоби є об'єктом капітальних вкладень, що характеризує взаємозв'язок процесу інвестування та основних засобів.
Камінська І.М. [26]	Активи підприємства, що використовуються у матеріальному та нематеріальному виробництвах (виготовленні товарів, наданні послуг) з можливим строком експлуатації більше одного року.
Яковишина Н.А. [22]	Матеріальні активи, які зберігають свою натуральну форму протягом всього корисного терміну експлуатації, що становить понад один рік (або операційний цикл, якщо він довший за рік), використовуються як під час здійснення господарської діяльності, так і під час виконання підприємством адміністративних чи соціально-культурних функцій та по частинах переносять свою вартість на результат власної діяльності - виготовлений продукт, надану послугу або товар.

Загальне наукове трактування поняття «основні засоби» відображає їхню сутність як матеріальних активів підприємства, які призначені для виробництва товарів та послуг і мають строк експлуатації більше одного року, вони вважаються основою виробництва та об'єктом капітальних вкладень, а їхнє використання приносить економічну вигоду. Основні засоби зберігають свою натуральну форму протягом тривалого часу і переносять свою вартість на виготовлені продукти. Такий підхід до розуміння основних засобів підкреслює їхню ключову роль у функціонуванні підприємства та необхідність правильного управління ними для досягнення ефективності виробництва.

Основні засоби, такі як машини, обладнання, нерухомість та інше майно, вважаються фундаментальним елементом у системі управління підприємством. Вони не лише становлять значну частину активів компанії, але й впливають на її продуктивність, конкурентоспроможність та здатність до інноваційного розвитку. Розуміння ролі основних засобів у системі управління досить важливий аспект ефективного функціонування будь-якої організації. (табл. 1.4) [25].

Таблиця 1.4

Основні аспекти що визначають роль основних засобів в системі управління підприємством

№	Аспект	Опис
1	Виробництво	Основні засоби є необхідними для здійснення виробничих процесів та виробництва продукції або надання послуг.
2	Інфраструктура	Вони відіграють важливу роль у створенні та підтримці інфраструктури підприємства, включаючи будівлі, комунікації, транспортні мережі тощо.
3	Конкурентоспроможність	Ефективне використання та підтримка основних засобів допомагає підприємству збільшити свою конкурентоспроможність на ринку.
4	Інновації	Оновлення та модернізація основних засобів може стати каталізатором для інновацій та підвищення ефективності виробничих процесів.
5	Фінансове планування	Основні засоби впливають на фінансове планування підприємства, включаючи інвестиційні рішення та бюджетування.
6	Ресурсне управління	Ефективне управління ресурсами включає в себе оптимізацію використання основних засобів та їхнє утримання.
7	Обслуговування та ремонт	Підтримка і регулярне обслуговування основних засобів важливі для їхньої ефективності та тривалості служби.
8	Планування розвитку	Розробка стратегій розвитку підприємства передбачає урахування потреб у модернізації та розширенні основних засобів.
9	Податкова політика	Основні засоби впливають на податкову стратегію підприємства, включаючи оподаткування прибутку та амортизацію.
10	Страховання	Захист основних засобів шляхом страхування є важливим аспектом ризик-менеджменту підприємства.
11	Вартість	Оцінка вартості основних засобів впливає на фінансову звітність та оцінку фінансового стану підприємства.

Основні засоби займають важливе місце в системі управління підприємством, оскільки вони вважаються фундаментом для здійснення

виробничих процесів та надання послуг. Їхня роль визначається тим, що вони безпосередньо впливають на продуктивність, ефективність та конкурентоспроможність підприємства. Виробничі активи, такі як машини, обладнання, будівлі та транспортні засоби, дозволяють підприємству виконувати свої операційні функції, забезпечивши стабільний і безперебійний робочий процес.

Інфраструктурна складова основних засобів охоплює будівлі, споруди, комунікації та інші об'єкти, що забезпечують належні умови для виробничої та адміністративної діяльності - ці засоби створюють основу для функціонування різних підрозділів підприємства та забезпечують ефективну взаємодію між ними. Крім того, наявність сучасної інфраструктури сприяє підвищенню іміджу компанії та її привабливості для інвесторів і партнерів.

Основні засоби також виступають ключовим фактором у забезпеченні конкурентоспроможності підприємства. Їх ефективне використання дозволяє знижувати виробничі витрати, підвищувати якість продукції та послуг, а також скорочувати час виробничого циклу. Постійне оновлення та модернізація основних засобів сприяє впровадженню інновацій, що дає можливість підприємству швидко адаптуватися до змін на ринку та задовольняти потреби споживачів.

Фінансове планування підприємства значною мірою залежить від основних засобів. Вони впливають на формування бюджету, визначення інвестиційних пріоритетів та розподіл ресурсів. Правильне управління цими активами дозволяє підприємству зберігати фінансову стабільність і забезпечувати довгострокове зростання. Оцінка вартості основних засобів, амортизація та інші фінансові аспекти безпосередньо впливають на фінансову звітність та оподаткування підприємства [26].

Управління основними засобами передбачає планування їх використання, обслуговування та ремонт. Регулярне технічне обслуговування та своєчасний ремонт забезпечують безперебійність виробничого процесу та продовжують термін служби активів, що в свою чергу, знижує ризики виникнення поломок та

аварійних ситуацій, які стають першопричиною виникнення значних фінансових втрат на підприємстві.

Страхування основних засобів також вважається важливим елементом ризик-менеджменту підприємства. Захист активів від можливих ризиків, таких як пожежі, крадіжки, природні катастрофи, забезпечує фінансову безпеку підприємства та знижує негативні наслідки непередбачуваних подій.

Основні засоби також мають значний вплив на планування розвитку підприємства. Розробка стратегій розвитку передбачає врахування потреб у модернізації та розширенні виробничих потужностей, що вимагає капіталовкладень в основні засоби. Здатність підприємства інвестувати в оновлення своїх активів визначає його перспективи на ринку та можливість підтримувати високу конкурентоспроможність у довгостроковій перспективі.

Таким чином, основні засоби займають центральне місце в системі управління підприємством. Їх ефективне використання та управління - ключові фактори для досягнення стійкого розвитку, фінансової стабільності та підвищення конкурентоспроможності на ринку.

РОЗДІЛ 2

Організаційно методичні аспекти аудиту основних засобів

2.1. Організація аудиту основних засобів

Під час проведення внутрішнього аудиту основних засобів у ТОВ «Нова пошта» необхідно розробити стратегію перевірки, яка представлена у вигляді детального плану. Якість цієї перевірки залежить від надійності та достовірності інформації, що охоплює кілька ключових аспектів:

- точність системи реєстрації операцій з основними засобами;
- коректне віднесення активів до відповідних облікових класифікаційних груп;
- достовірність інвентаризаційних описів;
- правильне ведення реєстрів аналітичного обліку.

Аудитору потрібно чітко розуміти систему придбання основних засобів у ТОВ «Нова пошта» та визначити, які рахунки бухгалтерського обліку використовуються для внутрішнього контролю. Використавши методи тестування внутрішнього контролю та блок-схеми потоків інформації, необхідно оцінити ризик неефективності контролю за основними засобами - це включає вибір найбільш ефективних аудиторських процедур для отримання доказів, оцінку сильних та слабких сторін внутрішнього контролю, що дозволить визначити оптимальний час і обсяг аудиторських процедур.

Важливим етапом вважається складання основних робочих документів, які відображатимуть потенційні порушення в операціях з основними засобами. Сюди відноситься схема аудиту документообігу з обліку основних засобів (рис. 2.1), що дозволяє виявити і систематизувати можливі недоліки в процесах обліку та управління активами в ТОВ «Нова пошта», а використання структурованого підходу допоможе забезпечити високий рівень якості внутрішнього аудиту та сприятиме підвищенню ефективності управління основними засобами в компанії.

Рис. 2.1. Аудит документообігу з обліку основних засобів на ТОВ «Нова пошта»

Збір даних і оцінка одержаної інформації вичтупають ключовими етапами в процесі внутрішнього аудиту основних засобів у ТОВ «Нова пошта». Важливо розглядати систему облікових реєстрів з урахуванням можливих помилок, які можуть вплинути на інформацію фінансової звітності. Для цього аудитор повинен розробити тест оцінки стану внутрішнього контролю основних засобів, що дозволить отримати уявлення про ефективність контролю.

Процедури перевірки основних засобів деталізуються аудитором з врахуванням ознак можливих порушень та типових помилок. До таких помилок належать:

- неповне заповнення реквізитів в інвентарних картках і невідповідність їх даним Головної книги;
- неточне обчислення вартості придбаних основних засобів або їх переоцінки;

- неправильне нарахування амортизації основних засобів;
- здійснення капітальних вкладень під виглядом капітальних ремонтів;
- неоприбуткування в бухгалтерському обліку матеріалів і запасних частин після ліквідації об'єктів;
- заниження орендної плати або недотримання принципів нарахування плати за здані в оренду об'єкти та ділянки;
- придбання об'єктів основних засобів у приватних осіб за завищеними цінами за договорами купівлі-продажу.

При перевірці руху основних засобів у ТОВ «Нова пошта» особливу увагу звертають на:

- первісну вартість, знос та оцінку;
- розшифровку предметів, що входять до складу основних засобів;
- посилення на ринкову ціну та податок на додану вартість при реалізації основних засобів;
- дотримання порядку списання основних засобів внаслідок непридатності або технічного переоснащення;
- повноту оприбуткування матеріалів та дорогоцінних металів після ліквідації основних засобів.

Організаційна структура підприємства, характер технології, обрані методи амортизації та обліку зносу також впливають на організацію внутрішнього аудиту основних засобів. У ТОВ «Нова пошта» назріла необхідність створення системи внутрішнього аудиту. Наведемо аргументи на користь створення підрозділу внутрішнього аудиту:

1. Одним з основних завдань внутрішнього аудиту є контроль за наявністю та збереженням активів підприємства;
2. Внутрішній аудит спрямований на виявлення внутрішніх резервів компанії та визначення шляхів їх покращення;
3. Внутрішні аудитори контролюють дисципліну виконання персоналом своїх службових обов'язків.

Існують два основні підходи до організації внутрішнього аудиту: створення окремого структурного підрозділу, який очолюється головним аудитором, або введення посади головного аудитора з відповідним підпорядкуванням йому структурних підрозділів у систему управління. Для ТОВ «Нова пошта» доцільніше створити відділ внутрішнього аудиту.

Відділ внутрішнього аудиту в ТОВ «Нова пошта» проводить аудит основних засобів за наступними методиками:

- експрес-аудит;
- деталізована аудиторська перевірка;
- змішана методика.

Вибір методики аудиторської перевірки залежить від поставлених цілей. Методика експрес-аудиту підходить для оперативного затвердження достовірності обліку основних засобів - це вимагає аудиторської перевірки регістрів синтетичного обліку, головної книги (оборотно-сальдової відомості), звітності та іншої фінансової інформації, що характеризує стан обліку основних засобів та відповідність його чинному законодавству.

Однак для отримання повного та об'єктивного уявлення про стан обліку основних засобів необхідно проводити більш глибоку перевірку, що охоплює й первинну документацію. У цьому випадку аудит основних засобів проводиться за відповідними циклами пов'язаних між собою операцій. Такий підхід забезпечує ТОВ «Нова пошта» повну та точну картину стану обліку основних засобів, що сприятиме ефективному управлінню активами компанії та покращенню її фінансової звітності.

Тож, важливість внутрішнього аудиту для ТОВ «Нова пошта» полягає в тому, що цей процес допомагає виявляти та мінімізувати ризики, пов'язані з використанням основних засобів, оптимізувати їх використання та забезпечувати точність фінансової звітності. Таким чином, внутрішній аудит основних засобів стає ключовим елементом у системі управління підприємством і сприяє підвищенню ефективності діяльності компанії та зміцненню її позицій на ринку.

2.2. Методика проведення аудиту основних засобів

Як об'єкт обліку, основні засоби викликають багато запитань у сфері економіки через:

- недостатню конкурентоспроможність продукції, спричинену зносом основних засобів;
- незначне навантаження на виробничі потужності;
- низьку ефективність використання основних засобів.

Через зазначені фактори основні засоби вважаються важливим об'єктом аудиту в сучасних умовах. Для ТОВ «Нова пошта», що спеціалізується на логістиці та перевезеннях, важливість аудиту основних засобів полягає в оптимізації використання їх активів, таких як транспортні засоби, склади та сортувальні центри - це дозволяє не лише підвищити конкурентоспроможність компанії на ринку, але й забезпечити ефективне управління ресурсами, зменшення витрат на знос та ремонт, а також покращення загальної продуктивності. На рисунку 2.2 представлена мета аудиту операцій з основними засобами на даному підприємстві:

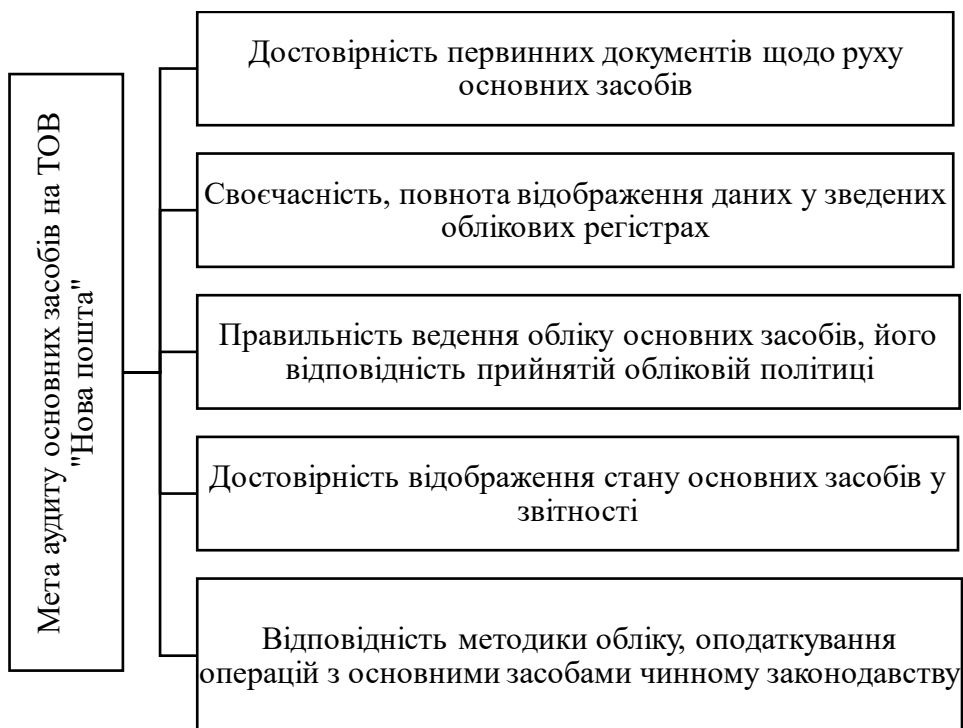

Рис. 2.2. Мета аудиту основних засобів на ТОВ «Нова пошта»

Проаналізувавши рисунок 2.2 ми відмітили, що аудит основних засобів у ТОВ «Нова пошта» має ключове значення для забезпечення точності та повноти фінансової звітності компанії. Він дозволяє виявити та усунути потенційні помилки у веденні обліку, що важливо для підтримки прозорості та відповідності законодавчим вимогам. Завдяки аудиту, компанія може оптимізувати управління своїми активами, підвищити ефективність їх використання та забезпечити своєчасне і правильне відображення операцій з основними засобами у фінансових документах - це сприяє не тільки вдосконаленню внутрішнього контролю, але й зміцненню позицій компанії на ринку шляхом забезпечення високої якості облікової інформації та її відповідності прийнятій обліковій політиці.

Процедура отримання доказів вважається визначальною для аудиту основних засобів на ТОВ «Нова пошта». Аудитор використовує різноманітні методи та процедури для забезпечення достовірності та точності інформації. Перевірка достовірності первинних документів, спостереження за фізичною перевіркою засобів, висування запитів до управління та аналіз фінансових даних - усе це допомагає аудитору отримати повну картину про стан і управління основними засобами компанії. Повторне виконання та обчислення показників підтримують консистентність та точність даних, а зовнішнє підтвердження дозволяє підтвердити інформацію від третіх сторін, а використання зазначених процедур дозволяє аудитору забезпечити високий рівень вірогідності та достовірності результатів аудиту.

При проведенні аудиту основних засобів на ТОВ «Нова пошта» аудитори застосовують низку процедур для отримання надійних і достовірних аудиторських доказів. Зазначені процедури охоплюють як перевірку первинних документів, що підтверджують рух основних засобів, так і аналіз зведених облікових регістрів для забезпечення своєчасного та повного відображення даних. Особлива увага приділяється правильності ведення обліку відповідно до прийнятої облікової політики компанії, а також відповідності методики обліку та оподаткування чинному законодавству. За допомогою цих процедур аудитори

підтверджують достовірність відображення стану основних засобів у фінансовій звітності, що вважається критично важливим моментом для підтримання прозорості та надійності фінансової інформації компанії. (табл. 2.1)

Таблиця 2.1

**Процедури отримання доказів під час аудиту основних засобів
на ТОВ «Нова пошта»**

Процедура отримання доказів	Опис
Перевірка	Аудитор перевіряє достовірність інформації, що міститься в первинних документах, що стосуються придбання, ремонту або відчуження основних засобів.
Спостереження	Аудитор спостерігає за процесами фізичного перевірки основних засобів на місцях їх розташування для підтвердження їх існування та стану.
Запити	Аудитор висуває запити до управління та відповідальних осіб стосовно процесів придбання, використання та утримання основних засобів для отримання додаткової інформації.
Аналітичні процедури	Аудитор використовує аналіз фінансових та операційних даних для виявлення незвичайних або суперечливих змін, що свідчать про можливі проблеми з основними засобами.
Зовнішнє підтвердження	Аудитор запитує підтвердження від третіх сторін, таких як постачальники або орендодавці, щодо умов угод або стану основних засобів.
Повторне виконання	Аудитор повторно виконує певні процедури аудиту для підтвердження результатів та забезпечення консистентності.
Повторне обчислення	Аудитор повторно обчислює показники та підсумки, що стосуються основних засобів, для перевірки їх правильності та точності.

Процес аудиту основних засобів складається з кількох ключових етапів, які ми виокремили в моделі етапів аудиторського процесу:

- формування аудиторської стратегії;
- збір та аналіз інформації за рахунком 10;
- проведення аналітичних процедур щодо операцій з основними засобами;
- підготовка аудиторського висновку і представлення його замовнику аудиту (тобто керівництву ТОВ «Нова пошта»).

Тож, розглянемо детально порядок проведення аудиту основних засобів у ТОВ «Нова пошта». Ми вважаємо, що цей процес слід виконувати в наступній послідовності.

На підготовчому етапі аудитор повинен з'ясувати структуру основних засобів, ступінь їх зносу, ключові техніко-економічні та функціональні характеристики, їх місцезнаходження, а також визначити відповідальних осіб за їх використання та збереження. Провівши зазначені попередні дії, аудитору необхідно одночасно сформулювати свою думку щодо стану внутрішнього контролю основних засобів за такими аспектами обліку:

- первинна документація з обліку основних засобів;
- посадові особи, відповідальні за основні засоби;
- умови використання основних засобів;
- частота та результати інвентаризації основних засобів;
- зведений облік наявності та руху основних засобів.

На основі зібраної інформації аудитор формує аудиторську стратегію, аналізує дані за рахунком 10, проводить аналітичні процедури щодо операцій з основними засобами та готує аудиторський висновок, який представляє замовнику аудиту.

Під час основного етапу аудитор перевіряє достовірність звітної інформації про основні засоби. Для цього необхідно проаналізувати результати планових та позапланових інвентаризацій основних засобів, а також провести вибірковий контроль шляхом перерахунку окремих груп основних засобів. У разі виявлення розбіжностей або неточностей аудитор має повідомити менеджера підприємства для прийняття рішень щодо усунення виявлених порушень.

Наступні аспекти, які необхідно оцінити під час аудиту основних засобів на ТОВ «Нова пошта», включають наступні:

- точність та повнота початкових та подальших оцінок основних засобів, а також їх правильна класифікація за групами;

- процедури розрахунку амортизації, ступеня зносу, а також оцінка витрат на ремонти, проведені у звітному періоді, в тому числі моральний та фізичний знос;
- оцінка економічних результатів від реалізації або іншого вибуття основних засобів з балансу;
- законність та підтвердженість оприбуткування або списання основних засобів за допомогою відповідних первинних документів;
- точність і необхідність індексації та зміни вартості основних засобів;
- звірка інформації з аналітичного обліку та синтетичних регістрів, зокрема даних Головної книги та Балансу (Звіту про фінансовий стан);
- оцінка ефективності використання фактично наявних основних засобів у ТОВ «Нова пошта».

Для забезпечення інформативності та зрозумілості сформованого звіту, необхідно виконати певні вимоги, які представлені в таблиці 2.2.

Таблиця 2.2

Основні вимоги до формування аудиторського висновку на ТОВ «Нова пошта»

Вимоги	Опис
Відповідність матеріалів аудиту укладеному договору	Аудиторські матеріали повинні відповідати умовам договору з клієнтом.
Висока кваліфікація аудитора	Аудитор повинен мати необхідну кваліфікацію та досвід для проведення аудиту.
Візуальне виокремлення найважливіших деталей	Важливі деталі аудиту повинні бути чітко виділені в звіті для легкого сприйняття.
Конфіденційність інформації	Вся інформація, отримана під час аудиту, повинна залишатися конфіденційною.
Якісне оформлення аудиторського висновку	Висновок повинен бути оформлений згідно з професійними стандартами.
Достовірність викладених суджень	Всі висновки та судження аудитора повинні бути обґрунтовані та достовірні.
Зрозумілість складеного аудиторського звіту	Звіт повинен бути зрозумілим для користувачів, без складних термінів та з ясними поясненнями.

Особливо важливим вважається підсумковий етап, на якому аудитор формує висновок про достовірність, повноту та відповідність відображення інформації про основні засоби у фінансовій звітності. Даний висновок базується

на робочих документах та інформації, отриманій під час перевірки. Під час цього етапу накопичується інформація для складання проміжного звіту про стан обліку основних засобів на підприємстві та здійснюється формування остаточного аудиторського висновку.

Таким чином, процес аудиту основних засобів передбачає таку послідовність: формування загальної стратегії аудиту аудитором, розробка плану перевірки та безпосереднє виконання аудиторських процедур відповідно до визначених у плані пунктів. Послідовність проведення аудиторської перевірки може відбуватися шляхом вирішення завдань від загального до конкретного або навпаки. На наш погляд, доцільніше використовувати підхід від загального до конкретного. Однак, нормативні акти не регламентують цю процедуру, тому кожен аудитор має право самостійно обирати порядок виконання своєї роботи, враховуючи особливості діяльності клієнта та умови укладеного з ним договору.

2.3. Оцінка ефективності проведення аудиту основних засобів

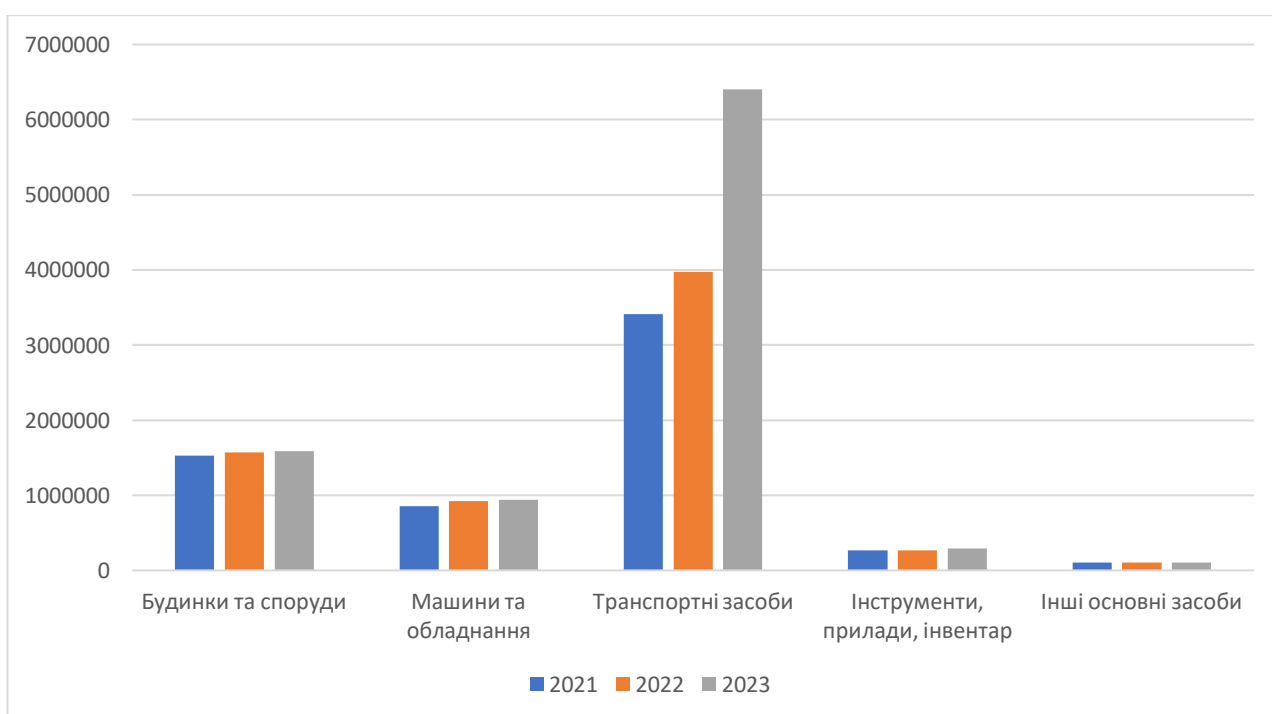
Перш ніж перейти до аудиту ефективності використання основних засобів на ТОВ «Нова пошта» нами було згруповано основні первинні дані, які знадобляться для подальшого проведення аудиту. Зазначені дані було одержано із форми фінансової звітності – «Баланс (Звіт про фінансовий стан)». Одержану динаміку щодо наявності та руху основних засобів на ТОВ «Нова пошта» за період 2021 – 2023 рр., відображено в таблиці 2.3 та на рисунку 2.3.

Проведений аудит динаміки наявності та руху основних засобів на ТОВ «Нова пошта» за період 2021–2023 років дозволив оцінити зміни у вартості основних засобів підприємства, що критично важливо для розуміння його капітальних інвестицій та загального фінансового стану.

**Динаміка наявності та руху основних засобів на ТОВ «Нова пошта»
за період 2021 – 2023 рр.**

Об'єкт ОЗ	Роки			Відхилення			
	2021	2022	2023	Абсолютне, +/-		Відносне, %	
				2023/2021	2023/2022	2023/2021	2023/2022
Будинки та споруди	1526874	1570368	1590256	63382	19888	4,2	1,3
Машини та обладнання	856952	920369	937056	80104	16687	9,3	1,8
Транспортні засоби	3414989	3971731	6401808	2986819	2430077	87,5	61,2
Інструменти, прилади, інвентар	269503	270698	289641	20138	18943	7,5	6,9
Інші основні засоби	103365	107522	108477	5112	955	4,9	0,9
Всього	6171683	6840688	9327238	3155555	2486550	51,1	36,3

Категорія «Будинки та споруди» демонструє поступове зростання вартості протягом досліджуваного періоду. У 2021 році вартість становила 1,526,874 тис. грн, у 2022 році – 1,570,368 тис. грн, а в 2023 році – 1,590,256 тис. грн. Абсолютне зростання за весь період склало 63,382 тис. грн або 4,2% від рівня 2021 року. Відносне збільшення між 2022 і 2023 роками склало лише 1,3%, що свідчить про стабільне, хоча й незначне збільшення капіталовкладень у дану категорію.

У категорії «Машини та обладнання» спостерігається більш динамічне зростання. З 856,952 тис. грн у 2021 році до 920,369 тис. грн у 2022 році та до 937,056 тис. грн у 2023 році. Абсолютне зростання за період 2021–2023 років склало 80,104 тис. грн, що відповідає 9,3% приросту. Між 2022 і 2023 роками зростання склало 16,687 тис. грн, або 1,8% та вказує на постійні інвестиції у технологічне оснащення підприємства.

Найбільше зростання було зафіксовано у категорії «Транспортні засоби», що відображає основну діяльність ТОВ «Нова пошта». Вартість транспортних засобів збільшилася з 3,414,989 тис. грн у 2021 році до 3,971,731 тис. грн у 2022 році та до 6,401,808 тис. грн у 2023 році. Абсолютне зростання склало 2,986,819 тис. грн, або 87,5% від рівня 2021 року. Відносне збільшення між 2022 і 2023 роками становило 61,2%, що вказує на значні інвестиції у транспортний парк підприємства для підтримки та розширення логістичних потужностей.

Категорія «Інструменти, прилади, інвентар» також демонструє зростання вартості з 269,503 тис. грн у 2021 році до 270,698 тис. грн у 2022 році та до 289,641 тис. грн у 2023 році. Абсолютне зростання за весь період склало 20,138 тис. грн, що відповідає 7,5% приросту. Відносне збільшення між 2022 і 2023 роками становило 6,9%, що свідчить про постійні інвестиції у дрібні засоби виробництва.

У категорії «Інші основні засоби» спостерігається найменше зростання: з 103,365 тис. грн у 2021 році до 107,522 тис. грн у 2022 році та до 108,477 тис. грн у 2023 році. Абсолютне зростання склало 5,112 тис. грн або 4,9% від рівня 2021 року. Відносне збільшення між 2022 і 2023 роками було незначним – 0,9%.

Загалом, вартість всіх основних засобів ТОВ «Нова пошта» за період 2021–2023 років зросла з 6,171,683 тис. грн у 2021 році до 6,840,688 тис. грн у 2022 році та до 9,327,238 тис. грн у 2023 році. Абсолютне зростання склало 3,155,555 тис. грн або 51,1% за весь період. Відносне збільшення між 2022 і 2023 роками становило 36,3% - це свідчить про активну інвестиційну політику підприємства, спрямовану на розширення та модернізацію основних засобів, що в свою чергу

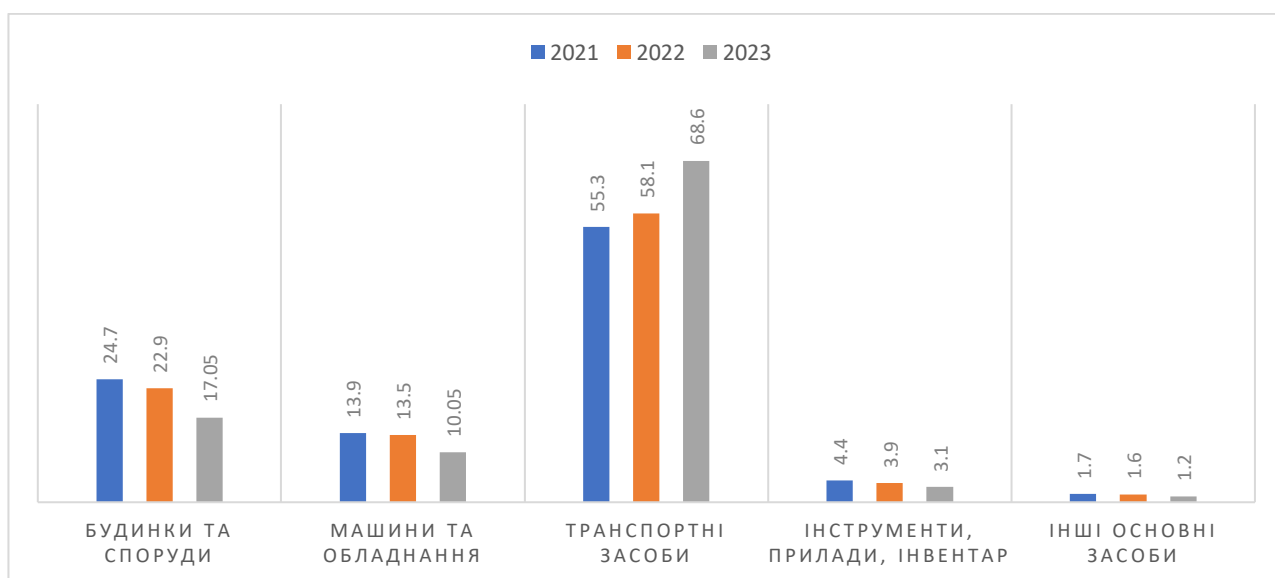
сприяє підвищенню ефективності та конкурентоспроможності на ринку логістичних послуг.

Далі для більш розширеної оцінки наявності основних засобів на ТОВ «Нова пошта» ми дослідили зміни у їх структурі за аналогічний період. (табл. 2.4, рис. 2.4)

Таблиця 2.4

**Динаміка зміни структури основних засобів на ТОВ «Нова пошта»
за період 2021 – 2023 рр.**

Об'єкт ОЗ	Роки			Відхилення			
	2021	2022	2023	Абсолютне, +/-		Відносне, %	
				2023/2021	2023/2022	2023/2021	2023/2022
Будинки та споруди	24,7	22,9	17,05	-7,65	-5,85	-30,9	-25,5
Машини та обладнання	13,9	13,5	10,05	-3,85	-3,45	-27,7	-25,6
Транспортні засоби	55,3	58,1	68,6	13,3	10,5	24,1	18,1
Інструменти, прилади, інвентар	4,4	3,9	3,1	-1,3	-0,8	-29,5	-20,5
Інші основні засоби	1,7	1,6	1,2	-0,5	-0,4	-29,4	-25
Всього	100	100	100	X	X	X	X

Рис. 2.3. Динаміка наявності та руху основних засобів на ТОВ «Нова пошта» за період 2021 – 2023 рр.

Проведений аудит динаміки зміни структури основних засобів на ТОВ «Нова пошта» за період 2021–2023 років показав, що категорія «Будинки та споруди» зменшила свою частку у структурі основних засобів з 24,7% у 2021 році до 17,05% у 2023 році. Абсолютне зменшення склало 7,65%, що в відносному вимірі складає -30,9% за весь період і -25,5% між 2022 та 2023 роками - це свідчить про те, що «Нова пошта» зміщує акценти зі стаціонарних активів на більш мобільні й функціональні елементи інфраструктури, що мають здатність швидше адаптуватися до змін в умовах ринку.

«Машини та обладнання» також зменшили свою частку в загальній структурі, з 13,9% у 2021 році до 10,05% у 2023 році. Абсолютне зменшення становило 3,85%, що в відносному вимірі складає -27,7% за весь період і -25,6% між 2022 та 2023 роками. Така динаміка була пов'язана з тим, що підприємство переходить на нові технології та оптимізує використання машин і обладнання для підвищення ефективності операцій.

Найбільше зростання спостерігається у категорії «Транспортні засоби». Їх частка збільшилася з 55,3% у 2021 році до 68,6% у 2023 році, що в абсолютних величинах складає 13,3%. Відносне зростання становило 24,1% за весь період і 18,1% між 2022 та 2023 роками, що в результаті відобразило основний напрямок діяльності «Нова пошта» – логістика і транспортування, де збільшення транспортних засобів виступає ключовим моментом для розширення мережі доставки і підвищення швидкості та надійності послуг.

Категорія «Інструменти, прилади, інвентар» зменшила свою частку з 4,4% у 2021 році до 3,1% у 2023 році. Абсолютне зменшення становило 1,3%, що в відносному вимірі складає -29,5% за весь період і -20,5% між 2022 та 2023 роками - це свідчить про оптимізацію інвентарю та перехід на більш сучасні і універсальні засоби, які потребують менших інвестицій та мають більш тривалий термін служби.

«Інші основні засоби» зменшили свою частку з 1,7% у 2021 році до 1,2% у 2023 році, з абсолютним зменшенням у 0,5%. Відносне зменшення становило -29,4% за весь період і -25% між 2022 та 2023 роками та вказує на скорочення

непродуктивних активів та активів, які меншою мірою впливають на основну діяльність компанії.

Загалом, аудиторська перевірка структури основних засобів ТОВ «Нова пошта» виявила, що вона зазнала значних змін, що свідчить про стратегічні зміни у пріоритетах інвестицій підприємства. Основний акцент зроблено на розширенні і модернізації транспортного парку, що відповідає ключовій сфері діяльності компанії – логістиці. Зменшення часток будівель, машин та інвентарю свідчить про оптимізацію ресурсів і прагнення до підвищення ефективності використання активів. Такі зміни дозволяють компанії краще відповідати на виклики ринку, підвищувати конкурентоспроможність і забезпечувати високий рівень сервісу для клієнтів.

На наступному етапі ми дослідили основні показники, які характеризують рівень використання основних засобів на ТОВ «Нова пошта». (табл. 2.5)

Таблиця 2.5

Основні фінансові показники, щодо ефективності використання основних засобів на ТОВ «Нова пошта» за період 2021 – 2023 рр.

Показники	Роки			Відхилення			
	2021	2022	2023	Абсолютне, +/-		Відносне, %	
				2023/2021	2023/2022	2023/2021	2023/2022
			1	2	1	2	
Вихідні дані							
Основні засоби	6171683	6840688	9327238	3155555	2486550	51,1	36,3
Рівень зносу ОЗ	2254882	3337493	4525606	2270724	1188113	100,7	35,6
Чисельність працівників	29790	27819	26327	-3463	-1492	-11,6	-5,4
Чистий дохід від реалізації продукції	2084350	2368703	3646887	1562537	1278184	74,9	53,9
	2	4	9	7	5		
Показники ефективності використання об'єктів ОЗ							
Фондовіддача	0,3	0,3	0,3	-	-	-	-
Фондомісткість	3,4	3,5	3,9	0,5	0,4	14,7	11,4
Фондоозброєність	207,2	245,9	354,3	147,1	108,4	70,9	44,1
Коефіцієнт зношення ОЗ	0,4	0,5	0,5	0,1	-	25	-
Коефіцієнт придатності ОЗ	0,6	0,5	0,5	-0,1	-	-16,7	-
Рентабельність ОЗ	29,6	28,9	25,6	0,5	0,4	14,7	11,4

Здійснивши аудиторську перевірку основних фінансових показників, що характеризують ефективність використання основних засобів на ТОВ «Нова пошта» за період 2021–2023 років, ми зауважили що показник фондівдачі залишався стабільним на рівні 0,3 протягом усього аналізованого періоду - це свідчить про відносно незмінну ефективність використання основних засобів для генерації доходу. Попри суттєве зростання вартості основних засобів та чистого доходу від реалізації продукції, стабільність фондівдачі свідчить про те, що збільшення активів не пропорційно збільшує обсяг реалізації продукції.

Показник фондомісткості зріс з 3,4 у 2021 році до 3,9 у 2023 році, що відображає збільшення витрат на основні засоби на одиницю продукції. Абсолютне зростання склало 0,5 пунктів за період 2021-2023 років, що в відносному вимірі складає 14,7%. Така динаміка свідчить про те, що підприємству потрібно більше інвестувати в основні засоби для підтримання і розширення своєї діяльності, що стало наслідком технологічного оновлення та розширення операційної бази.

Фондоозброєність також зросла значно, з 207,2 у 2021 році до 354,3 у 2023 році, що становить абсолютне зростання на 147,1 пунктів та відносне зростання на 70,9% і відображає зростання вартості основних засобів на одного працівника, що було пов'язано з автоматизацією процесів та підвищенням технічної оснащеності працівників і вважається позитивним сигналом для підприємства.

Коефіцієнт зношення основних засобів зріс з 0,4 у 2021 році до 0,5 у 2023 році, що свідчить про збільшення частки зношених активів у загальній вартості основних засобів. Абсолютне зростання склало 0,1 пунктів, що в відносному вимірі складає 25% - це вказує на те, що підприємство повинно приділяти більше уваги модернізації та оновленню основних засобів для підтримання їх у робочому стані.

Коефіцієнт придатності основних засобів знизився з 0,6 у 2021 році до 0,5 у 2023 році. Абсолютне зниження на 0,1 пунктів, що в відносному вимірі складає -16,7%, вказує на те, що частка придатних до експлуатації основних засобів

зменшується. Негативна динаміка, підкреслює необхідність підприємства в інвестиціях в ремонт і заміну старих основних засобів.

Рентабельність основних засобів знизилась з 29,6% у 2021 році до 25,6% у 2023 році, що вказує на зменшення ефективності використання основних засобів у створенні прибутку. Відносне зниження на 11,4% вказує на те, що, незважаючи на зростання активів та доходів, їх використання стає менш ефективним у генеруванні прибутку.

Провівши аудиторську перевірку числових даних, наступним етапом стало вивчення облікових даних. Ми визначили, що для обліку основних засобів ТОВ «Нова пошта» використовує рахунок 10 «Основні засоби», який вважається активним, балансовим та відображається в Балансі «Звіті про фінансовий стан» в рядку 1010. Всі операції, в обов'язковому порядку контрируються бухгалтером підприємства (табл. 2.6) на основі раніше сформованих первинних документів.

Таблиця 2.6

Типова кореспонденція з обліку основних засобів на ТОВ «Нова пошта»

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		Дт	Кт
1	Відображено вартість безоплатно отриманого автомобіля	105	424
2	Суму витрат з транспортування включено до первісної вартості безоплатно отриманого автомобіля	105	152
3	Відображено збільшення первісної вартості обладнання у результаті переоцінки	10	411
4	Відображено збільшення первісної вартості виробничої будівлі у результаті переоцінки	103	411
5	Введено об'єкт ОЗ в експлуатацію	103	152
6	Списано знос складського приміщення	131	103
7	Переведено складське приміщення до складу необоротних активів, утримуваних для продажу	281	105
8	Списано знос ліквідованого автомобіля	131	105
9	Списано залишкову вартість ліквідованого автомобіля	976	105
10	Відображено уцінку залишкової вартості об'єкта ОЗ, який раніше не дооцінювався	975	10
11	Відображено суму уцінки зносу пропорційно до зміни вартості об'єкта	131	10

Проведений аудит господарських операцій ТОВ «Нова пошта» щодо обліку основних засобів показує, що облік ведеться правильно і відповідає

міжнародним стандартам фінансової звітності. Усі розглянуті операції коректно відображають економічну сутність трансакцій та відповідають вимогам МСБО 16 «Основні засоби», МСБО 36 «Зменшення корисності активів» та МСБО 5 «Необоротні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність».

Таким чином, бухгалтерський облік основних засобів на підприємстві ТОВ «Нова пошта» ведеться у відповідності до встановлених стандартів і правил.

Оцінка ефективності проведення аудиту основних засобів на ТОВ «Нова пошта» демонструє значний вплив на покращення управлінських рішень та оптимізацію використання основних засобів підприємства. Аудит виявив ключові недоліки в обліку та управлінні основними засобами, зокрема, збільшення частки зношених активів і необхідність модернізації обладнання. Завдяки систематичному аналізу і перевірці достовірності даних, аудитори забезпечили керівництво актуальною інформацією щодо поточного стану основних засобів, що дозволило прийняти обґрунтовані рішення щодо оновлення та ефективнішого використання активів.

Крім того, проведений аудит підкреслив важливість покращення внутрішнього контролю та обліку основних засобів, що сприятиме зниженню ризиків та підвищенню прозорості фінансової звітності. Виявлені невідповідності в документації та управлінні основними засобами були оперативно усунені, що сприяло покращенню фінансових показників та підвищенню рентабельності активів. Загалом, проведений аудит підтвердив свою ефективність, забезпечивши підприємству необхідні інструменти для сталого розвитку та підвищення конкурентоспроможності на ринку

РОЗДІЛ 3

Проблемні аспекти та шляхи удосконалення аудиту основних засобів

3.1 Проблеми організації та проведення аудиту основних засобів на підприємстві

Проблеми, які виникли у процесі організації та проведення аудиту основних засобів на ТОВ «Нова пошта», досить різноманітні та вимагають комплексного підходу для їх вирішення, на рисунку 3.1 ми більш детально відобразили кожен із них:

1. Складність інтеграції нових технологій та програмного забезпечення для автоматизації аудиту основних засобів.

2. Недостатня координація між різними підрозділами компанії, відповідальними за управління та облік основних засобів.

3. Несистематичний підхід до оновлення та ремонту основних засобів, що призводить до неочікуваних витрат та затримок у проведенні аудиту.

4. Недостатнє використання аналітичних методів та програмного забезпечення для аналізу великих обсягів даних, пов'язаних з основними засобами.

5. Недостатня увага до оцінки стану та розвитку технологічних платформ, на яких ґрунтується функціонування основних засобів.

6. Відсутність чітких процедур та стандартів управління життєвим циклом основних засобів.

7. Недостатня увага до ризиків, пов'язаних з екологічними аспектами управління основними засобами.

8. Недостатній розвиток культури безпеки в місцях роботи, що призводить до збільшення ризику аварій та травматизму.

9. Недостатня увага до питань енергоефективності та раціонального використання енергоресурсів у процесі експлуатації основних засобів.

Рис. 3.1. Проблеми організації та проведення аудиту основних засобів на ТОВ «Нова пошта»

Однією з основних проблем вважається складність інтеграції нових технологій та програмного забезпечення для автоматизації процесів аудиту основних засобів. Сюди відноситься неспроможність адаптувати нові технології до існуючих систем обліку та управління, недостатню підготовку персоналу до роботи з новими програмами, а також відсутність інтегрованих рішень, що підтримують управління основними засобами на всіх рівнях організації.

Наступною проблемою виступає недостатня координація між різними підрозділами компанії, відповідальними за управління та облік основних засобів. Підтвердженням цього вважається відсутність чіткої системи внутрішнього контролю, що призвела до неправильного внесення даних в облікові системи та ускладнила процес аудиту. Також виступає суттєвою проблемою несистематичний підхід до оновлення та ремонту основних засобів, що призвів до появи до неочікуваних витрат та затримок у проведенні аудиту.

Суттєвою проблемою також виступає недостатнє використання аналітичних методів та програмного забезпечення для аналізу великих обсягів даних, пов'язаних з основними засобами. Брак таких засобів призвів до упущень в ідентифікації ризиків та можливостей для оптимізації управління основними засобами. Четвертою проблемою виступає недостатня увага до оцінки стану та розвитку технологічних платформ, на яких ґрунтується функціонування основних засобів. Без належного оновлення та модернізації технологій виник ризик застаріння та неефективного використання основних засобів, що дещо ускладнив процес аудиту.

Наступна проблема полягає у відсутності чітких процедур та стандартів управління життєвим циклом основних засобів. Тобто, через відсутність затвердженої політики з утилізації застарілих основних засобів виникла ситуація їх накопичення та втрати ефективності аудиту. Шостою проблемою вважається недостатня увага до ризиків, пов'язаних з екологічними аспектами управління основними засобами. Внаслідок відсутності ефективних систем управління відходами, виник негативний вплив на довкілля та збільшення витрат на екологічну очистку.

Не менш вагомою проблемою, виступає недостатній розвиток культури безпеки в місцях роботи, що призводить до збільшення ризику аварій та травматизму, а також до збитків від виробничої не дисциплінованості. А недостатня увага до питань енергоефективності та раціонального використання енергоресурсів у процесі експлуатації основних засобів призвела до неефективного використання енергії та як результат - збільшення витрат.

Тож, проаналізувавши зазначені проблемні аспекти слід відмітити, що наразі вони потребують повного усунення, щоб не тільки врегулювати даний дисбаланс, але й з метою покращення загального рівня організації та проведення аудиторських перевірок основних засобів на ТОВ «Нова пошта».

3.2. Оптимізація організації та проведення аудиту основних засобів на підприємстві

В останні роки, з урахуванням швидкого розвитку технологій та посилення конкуренції на ринку, важливість ефективного управління та аудиту основних засобів для компаній стає все більш актуальною. ТОВ «Нова пошта» не є винятком, оскільки, як велика логістична компанія, вона має значний обсяг активів у вигляді будівель, транспортних засобів, обладнання та інших засобів. Оптимізація організації та проведення аудиту цих основних засобів відіграє ключову роль у забезпеченні ефективного функціонування компанії, зниженні ризиків та підвищенні її конкурентоспроможності.

Для вирішення складності інтеграції нових технологій та програмного забезпечення для автоматизації процесів аудиту основних засобів, перше, що необхідно зробити, - це провести докладний аналіз існуючих систем обліку та управління. Така процедура дозволить виявити прогалини та можливості для впровадження нових технологій. На цьому етапі важливо залучити експертів з

області IT та аудиту, а також представників з різних підрозділів компанії для врахування їхніх потреб та специфіки роботи.

Другим кроком буде розробка інтегрованих рішень, які підтримуватимуть управління основними засобами на всіх рівнях організації та передбачає створення програмного забезпечення, яке буде забезпечувати зручний доступ до інформації про основні засоби для різних підрозділів, а також автоматичний обмін даними між ними. Такий підхід допоможе покращити координацію роботи та уникнути дублювання даних.

Важливо провести систематичні навчання та тренінги для персоналу з роботи з новим програмним забезпеченням, що в результаті допоможе забезпечити, що співробітники компанії будуть володіти необхідними навичками та знаннями для ефективного використання нових технологій. Такий підхід також сприятиме відчутному зниженню опору до змін та підвищить прийняття нововведень серед персоналу.

Щоб уникнути проблему недостатньої координації між різними підрозділами компанії та недоліків у внутрішньому контролі необхідно впровадити інтегровану систему управління основними засобами. Система буде охоплювати всі етапи життєвого циклу активів, від їх придбання до списання, і забезпечувати автоматизований облік, моніторинг та звітність. Для цього потрібно використати спеціалізоване програмне забезпечення, яке дозволить уніфікувати процеси та забезпечить доступ до необхідної інформації всім відповідальним працівникам.

Необхідно розробити чіткі процедури та стандарти оновлення та ремонту основних засобів, а також визначити відповідальних за їх виконання, що в результаті дозволить уникнути несистематичного підходу та розподілити завдання між відповідальними працівниками та сприятиме ефективному виконанню робіт та зменшенню ризиків затримок та непередбачених витрат.

Потрібно провести навчання та підвищення кваліфікації персоналу з питань управління та обліку основних засобів, яке дозволить забезпечити розуміння всіма працівниками важливості правильного ведення обліку та

відповідального ставлення до процесів оновлення та ремонту. Такий комплексний підхід сприятиме покращенню внутрішнього контролю та ефективності проведення аудиту основних засобів на ТОВ «Нова пошта».

Для вирішення проблеми недостатнього використання аналітичних методів та програмного забезпечення для аналізу даних, пов'язаних з основними засобами, необхідно впровадити сучасні аналітичні інструменти та програми, спрямовані на обробку та аналіз великих обсягів інформації. Для цього слід використати програмні засоби для автоматизованого збору та обробки даних, візуалізації результатів аналізу та виявлення ризиків. Інтеграція таких інструментів допоможе вчасно виявляти потенційні проблеми та оптимізувати управління основними засобами.

Додатково, для вирішення проблеми недостатньої уваги до оцінки стану та розвитку технологічних платформ, на яких ґрунтується функціонування основних засобів, необхідно регулярно оновлювати та модернізувати існуючі технології за рахунок перегляду та підвищення ефективності використання програмного забезпечення, вдосконалення апаратної складової, а також впровадження нових інноваційних технологій. Такий підхід дозволить уникнути ризику застаріння технологічних платформ та підвищить продуктивність управління основними засобами. Важливо також забезпечити постійний моніторинг та аналіз ринкових тенденцій у сфері технологій, що використовуються для функціонування основних засобів та дозволить оперативно реагувати на зміни та впроваджувати нові рішення, спрямовані на підвищення ефективності управління та оптимізацію процесів аудиту.

З метою вирішення проблеми відсутності чітких процедур та стандартів управління життєвим циклом основних засобів необхідно розробити та впровадити комплексну політику, яка охоплюватиме всі етапи життєвого циклу обладнання, від закупівлі до утилізації. Політика повинна включати в себе чіткі вимоги до оцінки стану обладнання, його технічного обслуговування, ремонту, а також вибуття та утилізації. При цьому важливо забезпечити її відповідність законодавству та нормативам у сфері охорони довкілля.

Крім того, для вирішення проблеми недостатньої уваги до ризиків, пов'язаних з екологічними аспектами управління основними засобами, необхідно розробити та впровадити ефективні системи управління відходами. Зазначені системи повинні передбачати не лише вивезення та обробку відходів, але й принципово спрямовувати на їхню мінімізацію та переробку. Доцільно також встановити механізми моніторингу та аналізу впливу діяльності на навколишнє середовище з метою постійного удосконалення екологічної ефективності.

Для ефективного управління відходами потрібно впровадити системи сортування, рециклінгу та повторного використання ресурсів, а також організувати спеціалізовані програми з екологічної освіти для працівників компанії. Такий підхід допоможе зменшити негативний вплив на довкілля та забезпечить оптимізацію екологічних витрат, що в свою чергу сприятиме підвищенню ефективності аудиту та загального стану управління основними засобами.

Для вирішення проблеми недостатнього розвитку культури безпеки в місцях роботи необхідно провести систематичне навчання та тренування персоналу щодо правил та процедур безпеки. Це може включати організацію навчальних семінарів, тренінгів та вправ на практиці, спрямованих на підвищення усвідомлення працівників щодо потенційних небезпек та методів їх уникнення. Крім того, важливо створити ефективну систему моніторингу та контролю за виконанням правил безпеки, включаючи обов'язкове виконання інструкцій та вживання захисного обладнання.

Щодо проблеми неефективного використання енергії та збільшення витрат, можна розглянути впровадження програми з енергоефективності, спрямованої на ідентифікацію та впровадження заходів з економії енергії. Ця програма може включати в себе аудит енергоспоживання, модернізацію технологічного обладнання для зменшення енерговитрат, а також впровадження системи моніторингу та контролю за енергоспоживанням.

ВИСНОВКИ

Проведення аудиту основних засобів вважається невід'ємною складовою фінансового управління підприємством. В рамках цього процесу здійснюється об'єктивна перевірка стану та ефективності використання основних засобів, їх вартості, ступеня зносу та ризиків, пов'язаних з їхнім функціонуванням. Аудит допомагає підприємству отримати достовірну інформацію про стан активів, що в свою чергу сприяє прийняттю обґрунтованих управлінських рішень та покращенню ефективності діяльності.

Нормативно-правове регулювання аудиту основних засобів включає в себе законодавчі акти та стандарти, що визначають порядок проведення аудиторських перевірок, вимоги до аудиторської діяльності та відповідальність за їхнє порушення - це забезпечує дотримання однакових стандартів та гарантує об'єктивність та надійність проведення аудиту.

Основні засоби виступають важливим елементом системи управління ТОВ «Нова пошта», оскільки вони вважаються основою для виробничої діяльності та визначають її потужність та можливості. Що в результаті вимагає систематичного контролю та аналізу їхнього стану та ефективного використання.

Організація аудиту основних засобів передбачає складання плану аудиту, проведення обстеження та перевірки, аналіз отриманих даних та формування аудиторського висновку. А також вимагає відповідної кваліфікації аудиторського персоналу та використання сучасних методів та технологій.

В процесі оцінки ефективності проведення аудиту основних засобів на ТОВ «Нова пошта» виявлено ряд позитивних та негативних аспектів, які впливають на результативність цього процесу. Позитивними моментами вважаються використання сучасних аналітичних методів та програмного забезпечення для аналізу даних, а також наявність системи внутрішнього контролю, що сприяє забезпеченню об'єктивності та надійності проведення аудиту.

Проте, серед негативних аспектів ми виділили недостатнє використання аналітичних методів та програмного забезпечення для аналізу великих обсягів даних, що призвело до упущень в ідентифікації ризиків та можливостей для оптимізації управління основними засобами. Також виявлено недостатню увагу до оцінки стану та розвитку технологічних платформ, на яких ґрунтується функціонування основних засобів, що призвело до ризику старіння та неефективного використання активів.

Для покращення ефективності проведення аудиту основних засобів на ТОВ «Нова пошта» порекомендували активізувати використання аналітичних методів та програмного забезпечення для аналізу даних, що дозволить отримувати більш об'єктивну та детальну інформацію про стан активів і знизити ризик упущень. Крім того зауважили, що важливо приділити належну увагу оцінці розвитку технологічних платформ та вчасно впроваджувати необхідні оновлення для запобігання старінню основних засобів і забезпечення їхньої ефективності в майбутньому.

Також необхідно враховувати нормативно-правове регулювання та вдосконалювати систему управління основними засобами з урахуванням вимог сучасного бізнесу та ринкових умов.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Семенець А.О. Історико-компаративний аналіз становлення інституту внутрішнього аудиту. *Економічна статистика. Бухгалтерський облік та аудит*. 2018. Вип. №4. С. 330 – 338
2. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність: Закон України від 21.12.2017 № 9. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text>
3. Подмешальська Ю.В., Троян О.В., Біла Л.В. Теоретико-практичні аспекти проведення аудиту основних засобів. *Економічна наука*. 2019. Вип. № 2. С. 64 – 71
4. Томчук В.В., Лесік Є.С. Сучасні аспекти аудиту основних засобів. *Економіка і організація управління*. 2018. Вип. №4. С. 100 – 110
5. Павлова Г., Чернецька Д. Організація і методика аудиту основних засобів. URL: https://dspace.dsau.dp.ua/bitstream/123456789/7750/1/23_Облік%2С%20аудит%2С%20оподаткування%20та%20звітність%20у%20системі%20забезпечення%20ек%20номічної%20стійкості%20підприємств_.pdf#page=149
6. Бондаренко Н.М., Дорофієнко А.В. Аудит основних засобів на промисловому підприємстві. *Економічні науки*. 2019. Вип. №1. С. 46 – 53
7. Подмешальська Ю. В., Феофанов Л. К., Качан К. А. Удосконалення аудиту основних засобів. *Агросвіт*. 2020. № 3. С. 118–129.
8. Макаренко А.П. Бухгалтерський облік: навч.-метод. посіб. Запоріжжя: ЗДІА, 2018. 602 с.
9. Подмешальська Ю.В., Троян О.В., Біла Л.В. Теоретико-практичні аспекти проведення аудиту основних засобів. *Інвестиції: практика та досвід*. 2019. № 2. С. 64—70.
10. Господарський кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>

11. Податковий кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
12. Цивільний кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
13. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність: Закон України від 21.12.2017 р. № 9. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text>
14. МСА 540 «Оцінка ризику викривлення у фінансовій звітності та аудиторська відповідь на цей ризик». URL: [https://mof.gov.ua/storage/files/Міжнародний%20стандарт%20аудиту%20540%20\(переглянутий\).pdf](https://mof.gov.ua/storage/files/Міжнародний%20стандарт%20аудиту%20540%20(переглянутий).pdf)
15. МСА 570 «Продовження участі аудитора в звітності». URL: [https://mof.gov.ua/storage/files/МСА%202016-2017_частина%201\(1\).pdf](https://mof.gov.ua/storage/files/МСА%202016-2017_частина%201(1).pdf)
16. МСА 600 «Особливі питання». URL: [https://mof.gov.ua/storage/files/МСА%202016-2017_частина%201\(1\).pdf](https://mof.gov.ua/storage/files/МСА%202016-2017_частина%201(1).pdf)
17. МСА 620 «Використання роботи інших аудиторів». URL: https://www.apu.com.ua/wp-content/uploads/2019/10/1_2023-Метод-матер-МСА-501.pdf
18. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність: Закон України від 16.07.1999 №996. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>
19. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 "Основні засоби". URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00#Text>
20. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>
21. Грідіна М.А., Плигач К.Д. Сутність основних засобів підприємства: понятійнокатегоріальний апарат. *Матеріали III Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції*. Черкаси: ЧДТУ. С. 95 – 139

22. Яковишина Н.А., Яковенко К.А. Теоретичні основи обліку основних засобів. «YoungScientist». № 5(57). 2018. URL: <https://molodyivchenyi.ua/index.php/journal/article/view/4632/4554>

23. Степаненко О.І. Необоротні матеріальні активи в амортизаційній політиці підприємства. *Науковий погляд: економіка та управління*. Вип. №1 (67). 2020. С. 186 – 192

24. Грисюк О. Дефініції категорії «основні засоби» для потреб економічного аналізу. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/16921/1/18.pdf>

25. Маркова Ю.В. Сутність основних засобів як невід'ємної та особливо важливої частини підприємства. URL: <https://ir.duan.edu.ua/server/api/core/bitstreams/788ac998-d73f-44c0-8aff-343f6bd2f1b2/content#page=292>

Камінська І.М. Дорош В.Ю., Ковальчук А.Ю. Активи підприємства: морфологічний аналіз категорії, склад та класифікація. URL: http://e-forum.lntu.edu.ua/index.php/ekonomichnyy_forum/article/view/65